Ч. 113. Чернівцї, середа дня 22. вересня (5. жовтня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

„Нема нїчо так сталого, як зміна а передовсїм зміни буковиньских президентів“. На пів жартобливо, на пів гірко говорив др. Штравхер на вчерашнім пирі, який уладила черновецка рада мійска на пращанє князя Конрада Гогенльоге, що дня 1. с. м. став іменований намісником Триесту.

Так, нема нїчо й так сталого як звичайна конвенціональність, із якого прощають звичайно лише офіцияльні круги свого краєвого президента, коли він відходить на иньше становище. Та звичайність уступає однак із овиду, як Буковина прощає свого невіджалуваного дотеперішного президента. Почуваня населеня без ріжницї національної, конфесийної — соціяльної ломлять леди конвенціональности і переміняють ся у пряжу суму, на якій інколи заблисне щирий хрусталь — сльоза.

Муж, який розстає ся із Буковиною, сотворив своїм коротким що до часу а обильним у вчинки правлїнем епоху в історії нашої країни, епоху, що буде мабуть во вік становити найкрасші сторінки в історії сеї країни.

Те що столичне місто Чернівцї іменувало єго почесним горожанином, а єго іменем назвало одну улицю, те що почесним горожаньством надїлюють єго й иньші міста, що ріжні преріжні корпорациї й институциї так величаво пращають княжу пару — те робить ся із щирого серця.

Поява княжої пари Гогенльогих на Буковинї — се справдї мов казка, мов сон.

У ту країну, де досї найвисшим правом було боярске доптанє закону, де конституцию заступали не якісь там § 14 але жандармскі баґнети при виборах, приходить князь із соціяльно-полїтичними переконанями, що відповідають вимогам послїдної хвилї; приходить муж, що вводить свої переконаня в дїло, що привертає значінє законови, що вносить до краю мир через строго справедливе трактованє всїх; приходить чоловік із характером як хрусталь, із невиданою любезностию, що основою свого урядованя кладе принцип любови ближнього, що своїм підчиненим каже в кождій одиници населеня шанувати чоловіка.

Княжа пара Францїска і Конрад Гогенльоге-Шілїнґсфірст.

Отсе й головна причина загального жалю, отсе й ключ до розвязки питаня, чому уступаюча княжа пара тїшила ся так загальною симпатиєю, бо й княжна виступає на Буковинї реформаторкою: орґанїзує інтелїґентні жінки в добродїйні товариства, піклуєть ся сирітским приютом. Необзнакомлений із буковиньскими обставинами, читаючи статї буковиньских часописий про уступленє кн. Гогенльоге, думав би може, що се панеґірики, та на дїлї найкрасш. слова ледви опредїлюють дїйсне значінє дїяльности кн. Гогенльоге на Буковинї серед обставин, які панують тепер скрізь в Австриї. Нарочно не подаючи поодиноких вчинків кн. Гогенльоге, старали ся ми подати бодай блїду загальну характеристику єго на жаль так короткої дїяльности уступаючого президента, якого супроводить із глибоким жалем та найкрасшими бажанями цїла Буковина, а передовсїм наш руский нарід, який не змагав і не змагає до нїяких прероґатив а домагає ся лише справедливости і рівного трактованя із иньшими народами австрийскими, а за те вміє бути вдячним, чого найлїпшим доказом хочби те, що імя Гогенльоге назве з глибокою пошаною навіть кождий хоч трошки осьвідомлений буковиньско руский мужик!

Князь Гогенльоге відходить на нове ще тяжше становище, та память єго на Буковинї незабутна. Він вказав напрямок, в якім їй треба поступати, не держучись перестарілих шабльонів бюрократизму: Се шлях поступу, шлях суспільно економічного труду при закиненю національних і віроісповідних ворожнеч, через які застрягло на мертвій точцї полїтичне житє в цїлій Австриї.

Лїкар Жбанков. 23)

ПРО ЛЇКАРІВ.

(З приводу „Записок лїкаря“ В. Вересаєва).

Переклала Маруся Полтавка.

(Дальше).

Що-ж таке громадський лїкар, який відбив ся в форму земського лїкаря? Земський лїкар повстав в Росиї тодї, коли поміж народом і для народу не було інтелїґентних робітників; народ, крім полїциї й дїдичів, знав самих повітових лїкарів, які приїздили тілько „різати мертве тїло“; земський лїкар став першим народним робітником, який жив серед народу. Незвязаний з поодинокими особами нїякими грошевими рахунками й являючись репрезентантом принципу взаїмної запомоги чи загальної асекурациї, єдино доцїльного й раціонального в усїляких нещастях, земський лїкар з самого початку цїлком правильно зрозумів свої задачі, зрозумів, що він є лїкарем не поодиноких хорих, а лїкарем цїлого суспільства і що він повинен не лише лїчити поодиноких хорих, але, головним чином боротись з усїма причинами, викликаючими хороби. Передреформова Росия була страшенно темна й повна пересудів, і земські лїкарі звернули осібну увагу на осьвіту народу, заведенє шкіл, народні читаня, розмови, ширенє відомостий про гіґієну через амбуляториї й шпиталї. Найперші лїкарі доводили конечність близьких відносин до народу, участи в громадських зборах (сходах), де лїкар повинен був пояснювати значінє санїтарних мір, правильного відношеня до епідемій, шкоду від знахорства й усїляких забобонів і т. и. Такий самий широкий і справедливий погляд на справу мав наш великий учитель, Н. І. Пирогов, який сказав при заведеню земської медицини такі пророчі слова: „Земській медицинї прийде ся боротись з темнотою народу й перемінити цїлий їх сьвітогляд!“ Мало того, земство з початку своєї дїяльности дуже морочилось з тим, як поставити і вести земську справу; земські лїкарі були найдїяльнїйшими помічниками а інколи й учителями земцїв не лише в викінченю засад і в упорядкуванню медичної але й иньших галузий земської справи. Се між иньшим висловив на ґуберніяльних смеленських земських зборах, гласний, колишний голова Новгородського ґуберніяльного уряду, А. Н. Попов, який щиро дякував лїкарям за сю поміч і докоряв декотрих з них за те, що вони надуживають свого впливу й дбають лише о полїпшенє лїкарської справи. забуваючи про иньші земські потреби. Коли се й справедливо, так тілько відносно де-котрих земських лїкарів, та й то таки, головним робом, супроти тих, що служать по повітових і ґуберніяльних шпиталях, які спокушені практикою бачуть усе в лїчебній медицинї. Більшість земських лїкарів і доси не забуває, що вони не лише лїчителї, але й проводирі санїтарні й земські люди, які повинні дбати о просьвіту і добробут народу, без чого не може йти добре й медицина. Візьміть перші лїпші протоколи з'їздів земських лїкарів, мало не цїле житє селянина розгортаєть ся перед вами: шкільна справа з читанями, розмовами і продажею книг, епідемії, сифілїс, щіпленє віспи, постача води, медично-харчева справа, санїтарний стан фабрик і заводів, дослїджуванє й описанє сїл, кари на тїлї, рух населеня, занедужанє, робітний день, сторонні заробітки, промисл вихованцїв (з домів для підкинутих дїтий беруть на годуванє немовлят і більших дїтий, за що дістають певну плату від тих домів) і т. и. Все, з чого складаєть ся сїльське житє і від чого залежить здоровлє людскости близьке лїкареви, і він в міру своїх сил бореть ся з окружаючим його злом.

І не самими словами й промовами на з'їздах обмежують ся земські лїкарі; вони в усїх згаданих справах беруть найактивнїйшу участь, віддають свій час, здоровлє і часто свої невеликі засоби на школи, чарівні лїхтарнї, ясла, поміч голодаючим. Коли доси зроблено небагато, то й робітників в нас на цїлу Росию небагато, та й зло за велике, щоб його можна було перемогти протягом 30 лїт, але важне те, що земські лїкарі стоять на правильній дорозї. Не занедбують вони й лїчебної части, — се доводить переповненє земських шпиталїв, успіхи земської хірурґії й тисячі хорих, що йдуть до земських амбуляторий, а щеж перед 30 роками селянин бояв ся лїкаря і вважав його урядником і „патрачем“. Ось в небагатьох рисах тип земського лїкаря — він громадський дїяч в найширшому значіню сього слова, вбачає зло не в хоробі окремої особи, а в цїлій окружаючій хороботворчій обстанові, о усуненє якої він бореть ся. Його інтереси і в особистім відношеню тїсно получені з інтересами людскости: дістаючи певну пенсию (часто дуже недостаточну) він не змушений нїчого витискати з хорих і працї в нього буде тим меньше й вона буде тим хосеннїйшою, чим здоровійші будуть люди і чим лїпші умовини їх житя. Земський лїкар не має анї підвисшень у службі, анї

Із краєвих соймів.

Вже розпочали ся майже по всїх австрийских провінциях соймові наради, а у всїх соймах ситуация дуже напружена. Національна борба ведена обструкциєю не каже богато надїятись по сих нарадах. По галицкім соймі нема що також богато надїятись. Наради свої розпочав він 30. вересня. Соймова саля зароїла ся „контушами“, сеж сойм майже чисто польский! В теперішній сесиї беруть удїл і рускі посли, а своє становище виразили вони вже на першім засїданю устами голови свого клюбу др. Олесницкого в отсїй заяві:

„Ми, члени руского клюбу послів соймових вибрані при доповняючих виборах 14. червня 1904 вступаємо нинї до сойму галицкого по знаменних прецеденсах, котрі ясно і виразно зазначують нинїшне наше полїтичне становище і нашу ролю в тімже соймі.

„Минувша сесия соймова зазначилась небувалими доси в історії сего сойму фактами безпримірного з'іґнорованя найсправедливших і найжизненнїйших (наших) постулятів.

„Більшість соймова перейшла до дневного порядку над нашим голосом в тих справах, в котрих стояла за нами однодушна опінїя цїлого руского народа в краю, підперта численними всенародними манїфестациями і тисячкою однодушних протестів, внесених дорогою петиций до сеї палати, а рівночасно дала доказ крайної нетерпимости супротив рускої народности відказуючи заспокоєня еї найконечнїйших культурних потреб, признаних компетентними властями і найвисшими чинниками держави.

„Тая тяжка наруга викликала конечність уступленя нашого з сойму і відданя наших мандатів тому народови, котрий в своїх найсправедливших правах і своїх найсвятїйших чувствах потерпів від більшости соймової вопіючу несправедливість і жорстоку зневагу.

„Сей крок наш апробував нарід руский на більше як 50 зборах скликаних у східних повітах краю, — а переведені вибори доповняючі, при котрих не бракло в многих округах виборчих сильної акциї в цїли видертя нам мандатів, дають наглядний доказ, що наше становиско полїтичне і тактика наша в тім соймі була згідна з пересьвідченем і інтенциями всего руского народа в краю, що ми були тут відгомоном єго мисли, речниками єго чувств

„Ідучи за покликом сего народа вступаємо нинї в сойм сей скріплені тим вибором яко виразною апробатою нашого поступованя зі сторони нашого народа і наших виборців і заявляємо на вступі, що займаємо то саме різке і виразне становиско опозициї, на якім стояли доси і стояти будемо на нїм рішучо і витревало, поки більшість соймова не змінить своєї дотеперішної полїтики супротив народа руского, єго жадань, потреб і інтересів, доки не стане трактувати нас яко рівнорядних собі представителїв рівноправного в краю народа, і непорозуміє, що лише в повній справедливости супротив того народа можлива хосенна дїяльність сойму для цїлого краю а становиско се обовязані ми зазначити тим яркійше, позаяк на порядку дневнім вже першого засїданя сойму бачимо поставлену справу осель рентових, котру від ряду лїт уважає нарід руский тяжким замахом на свої права і свою екзистенцию і котру всенародний голос велить нам з всею силою поборювати.

„Скріпленє мандатів наших поновним доказом довіря виборців наших вказує нам ясно дорогу дальшої акциї, а на більшість соймову упаде відвічальність, коли нарід руский рішучо утвердить ся в пересьвідченю, що в тій палатї нема для него нї права, нї справедливости.“

Польске коло не остало довжним відповіди на сю заяву і в єго імени зложив вже на слїдуючім засїданю пос. ґр. В. Дзедушицкий отсю пустословну декларацию: „Соймова більшість довідала ся з вдоволенем з заяви, зложеної пос. Олесницким, що посли, вступаючі до сойму в наслїдок доповняючих виборів, рішили приступити до спільної працї, хотяй застерігають собі опозийне становиско, однак мусить висказати свій жаль з причини виразів, якими пос. Олесницкий мотивував рішенє, приняте сторонництвом, якого він був речником. Більшість сойму почувала ся завсїгди до обовязку рівної дбалости про добро, отже народні і культурні потреби, як також про економічний розвій так Поляків, як і Русинів, а численні ухвали соймові, ухвалені задля підпираня Русинів в працї, піднятій коло культурального розвитку своєї народности, а наведені в промові, яку ґенеральний референт буджету виголосив в минулім роцї, доказують найлїпше, що більшість відпихала від себе з відразою всяку гадку вирядити кривду братньому народови, овшім старала ся о доситьвчиненє єго дїйсним потребам. Соймова більшість не ухвалила нїколи постанов в тім зглядї, тілько поступала способом, вказаним їй суспільною розвагою, опертій на ґрунтовній знакомости краю і єго населеня і горячої любови, яку відчуває для краю і всїх єго мешканцїв, ухваляючи завсїгди тілько се, що уважало дїйсно пожиточною для Русинів річию(!). Тимбільше мусимо жалувати над зворотами, ужитими в декларациї, відчитаній пос. Олесницким, що подібні вискази, підпомагаючи полїтичну аґітацию в краю і розбуджуючи серед населеня национальні ненависти, відривають(!) населенє від згідної а додатної працї коло спільного добра і здорового розвою обох братних народів і могуть тим самим опізнити їх здоровий народний і суспільний поступ“.

нагород, анї цяцьок, які виповняють житє багатьох урядовцїв, тому усї його думи й надії звернені на його дїяльність і працю; розвій справи і успіх дїяльности є його найвисшою й єдиною нагородою. Більшість мійських служачих і урядників невдоволені своєю службою, яона є для них лише з а с о б о м до житя а занятє земського лїкаря є для нього цїлию; не обмежений рамками, й не захоплюючись поверховністю земський лїкар вкладає в справу свою душу, не обмежуєть ся певними годинами працї й усї свої сили накладає на розвій своєї справи. Урядникови не треба боротись, він пливе по раз зробленім кориті, а земський лїкар є ініциятором і борцем, він повинен розчищати дорогу й боротись з безлїчию дрібних перешкод усїляких. Земський лїкар є справжнїм другом села й його мешканцїв, чим повинні бути й усї лїкарі; багато земських лїкарів користуєть ся дїйсною любовю мешканцїв, яка рідко дістаєть ся на долю практиків і лише тих із них, які після свого духа є лїкарями громадськими, лїкарями бідноти.

(Конець буде).

Вістки з України.

(Конець).

Війна даєть ся українському мужикови в знаки гірко-прегірко. Кілько то українських голов погибає за батєчество й царя і кілько їх ще туди піде гинути, полишаючи в нуждї цїлі сїмї, тодї саме коли російський абсолютизм неначе змора приляг українську землю!

І неначе на глум взивають Кубанцїв представники того самого режіму, який не дає дозволу на український перевід сьвятого письма — українськими словами старої козачої піснї, щоб Японцям „рубати мечем голови з плечий!“ Коли вже мова про Кубанцїв, так треба сказати, що кубанські козаки дуже зубожіли, так що не в силї своїм коштом лаштувати ся в поход і потребували на те державної запомоги. Із сею запомогою для козаків склалась не аби яка істория в Ростові над Доном. Там виасиґнувала казна по сто карбованцїв на кождого козака, а власти скарбові місто їх виплатити позачислювали їх на рахунок недоїмків т. є залеглостий податкових. Аж заворушенє козаків привело до переміни сеї хитрої операциї.

Як сказано тягар війни відчуваєть ся ще й через недорід.

Вигляди сьогорічних урожаїв у цїлій Росиї з'ясовано в порівнаню отсих офіцияльних цифер:

	Остаточний стан урожаю в роцї: 1903	Сподїваний урожай на р. 1904:
Пшениця озима	212	152
„ яра	543	433
Жито	1246	1204
Овес	576	695
Ячмінь . . .	385	285

(числа означають мілїони пудів).

Отсе порівнанє урожаїв цїлої Росиї випаде для України тим сумнїйше, коли згадаємо, що саме на Українї збіжа випали зовсїм плохо.

Із сього заносить ся на нужду передовсїм між сїмями салдатів, що пішли в поход. Правда земства взяли ся їм помагати, тілько та поміч дуже незначна вже хочби тому, що покладні капітали жертвували они вже перше земства у военну касу. Ось у Полтавщинї, де земство найщирійше піклуєть ся салдатовими сїмями, припадає на одну сїмю із 7—8 ротів найбільше 12—13 карбованцїв запомоги. Чиж можна із сього вижити?!

На закінченє сеї невідрадної хронїки киньмо оком до тюрми. Від давна вже говорить ся про новий курс в Росиї, про гуманне поведенє із полїтичними — тимчасом воно не правда. Ось в Катеринодарі начальник тюрми Сушко своїм грубим поведенем із вязнями, якого в словах і не переписати, довів до голодовки всїх заключених. Вона тривала девять день, після чого дозволено їх на одну годину щоденного проходу, знято заборону куреня, приниманя харчу із поза тюрми і подбано про красшу чистоту в казаматах, де перше прямо годї було ізза вонючого воздуха — дихати.

Родимцї!

Переживаємо моменти великого національного з'усиля в культурно-економічнім і просьвітнім напрямі, на цїлій лїнїї наших потреб як народа, що має заняти з ходом часу почетне, собі приналежне й відповідне місце в рядї европейских цивілїзованих наций. Сего бажаємо, до сего стремимо. Тому й не яло ся нам гаяти ся з добором средств і чинників, які довели-б нас до тої великої й на почві людскости взнеслої мети. А треба тут не аби яких условин. Між иньшим мусимо собі здобути національно самосьвідому інтелїґенцию. Виплекати мусимо сей цьвіт з чисто народного пня, коріня, зі здорової крови нашого люду, з нашого селяньства й міщаньства. Се буде складник в нашім народнім орґанїзмі новий і важний. Єго й задачею буде двигнути нашу народну масу до дїла поступу.

І в тій цїли завзиваємо часто нашу сїльску й мійску братию, аби посилала дїти до школи. І народ слухає нашого поклику й горне ся до школи. Добра в него охота, та материяльна сила невелика, невистарчаюча. Мусимо помагати людови — а тим самим і собі — засновуючи селяньскі бурси.

Родимцї!

Як тілько понесла ся радісна вістка, що на кіцманьскій земли стане нова ґімназия, завізвали ми народ, аби горнув ся до неї. І прилинули до нас рідні птахи з під сїльскої стріхи і заповнили нашу нову ґімназию так, що з доброю надїєю можемо вижидати успішного єї розвою. Радість сповняла наші серця, коли побачили ми тілько молодї в храмі науки. Аж тут і журба зняла ся, коли пізнали, що тій сїльскій дїтворі потреба помочи, аби она та не знидїла в стужі, бідноті й голодї, тяжким лихом побиваючи ся.

Й ми — гурток наш невеликий — заснували на борзї руску бурсу. Удержанє такого заводу стоїть немало гроша. Звідки єго взяти там, де нема сталого фонду? Помочи треба, скорої доброї помочи!

Дорога руска Родино!

До Твоїх сердець милосердних, до Твоїх душ християньских звертаємо ся й кличемо: Поможи рускій молодежи, нашим бідним школярикам. Рідна Сестро, руский наш Брате, не позабудьте на тих, з яких сподїваємо ся будучих сподвижників нашої народної справи! Даючи на них — на руску бурсу — собі даємо!

Вписуйте ся, дорогі Родимцї, в члени нашої бурси в Кіцмани. Вписове й вкладка не стоять багато дїйсні члени платять: селяни 5 корон річно, інтелїґенция міс. 2 коронї і 2 коронї вписового. Члени добродїї 100 корон.

Всїлякі датки в натураліях приймає ся радо і вдячно. В тих справах звертати ся належить до п. Жуковского, директора рільничої школи, гроші же присилати треба на руки касиера „Р. Б.“ п. Дениса Евстафієвича учителя в Кіцмани.

Нехайже не буде нї одної щиро-рускої душі в нашій вітчинї, що не спомогла би тим чином нашу руску бурсу в Кіцмани.

Кіцмань, дня 1. жовтня 1904.

Від Заряду рускої бурси:

Іларій Федорович секретар. *Іля Семака* голова.

Росия й Японія.

Під Портом Артура роблять Росияни, як доносять з Токіо, розпучливі стараня, щоб відобрати у Японцїв форти Куропаткіна, які панують над водними резервоарами. Оба противники потерпіли тяжкі страти. Положенє російскої фльоти є дуже серіозне, бо японьскі армати домінують над цїлою пристанею. Є така думка, що російска фльота або зараз виплине із порту і буде старатись пробити бльокаду, щоб дістати ся на чисте море, евентуально до Владивостоку, або зістане в портї знищена. — Ходить чутка, що одно японьске канонїрске судно наїхало на полудне від півострову Ліяочав на підводну міну і затопило ся. Залогу уратовано.

В Манджуриї зустрічають ся передні сторожі обох армій на полудне, полудневий схід і на схід від Мукдену, зводячи дрібнїйші перепалки.

Похорони протоєрея отця Григорія Кантиміра в Розтоках.

В суботу, першого жовтня рано задзвонили сумно дзвони розтіцкої церкви, а від дому Божого довгим рядом ступали сьвященники з великою процесиєю до парохіяльного дому, де лежали тлїнні останки нашого незабутного провідника рускої Верховини.

По трогаючій відправі в домі смутку попращав о. Маковієвич перед домом незабутного Григорія теплими словами. Гуцули піднесли домовину, хор засьпівав трогаюче „сьвятий Боже“, а трембіти заголосили тужним, серце вриваючим голосом гуцульскої душі. Пистрий рій мальовничо прибраних гуцулів з панотцями на переду ступав сумно за своїм пятьдесять й дволїтним улюбленим душпастерем до близенької церкви, де десять панотцїв під проводом о. сов. Манастирского відправило службу Божу і панахиду. Проповідь в церкві виголосив о. Козак в зрозумілій мові рускій і попращав єго зі становища церковного. Над гробом промовляв о. сов. Манастирский теплими словами і пращав покійного як доброго вітця і дїда родини, як провідника деканату, як доброго душпастиря громади і як щирого заслуженого руского патріоту, О. Семанюк пращав покійного палкими словами як голову і провідника

Вижницько-Путилівскої „Народної ради“. Вкінци промовив посол Пігуляк отакими словами:

Смутком повиті зібрані!

Незабутний патріоте, провіднику рускої Верховини!

В дорозї до Кіцманя, де Буковиньска Русь отвирає незабутним покійним так горячо бажану твердиню питомого сьвітла науки, руску ґімназию, достигла нас сумна вістка, що наш незабутний Григорій Кантимір вибрав ся в путь до вічного супокою.

Годї нам всім на Поділю було ликувати, коли Верховина стоїть над могилою руского патріярха. Мене вислали рускі посли, рускі товариства, цїле руске Поділє сюда, щоби склонити голову перед тлїнними останками дорогого патріоти та зробити єму послїдну прислугу.

Там, у Кіцмани, ликує Буковиньска Русь над твердинею питомого сьвітла, питомої культури, а тут зі слезами в очах стоїть руска Верховина над отвертою могилою Григорія Кантеміра! В тій хвили, коли отою першою самостійною рускою ґімназією стала запевнена краща будучність Буковиньскої Руси, в тій хвили замкнув Григорій на віки свої щирі очи, подібно, як Сіміон доживши побачити Спасителя сказав: „нинї отпущаеши раба твоего“.

Він сповнив свою задачу, вистояв і додержав свому рускому народови красшу будучність і аж тодї пішов туда, куда всім нам дорога, бо всї земля есьмо і в землю підемо. Але нехай кождий з нас сповнить вперед супроти свого народу свій обовязок, так як покійний наш Григорій сповнив.

Не конче лиш великі дїла творять единиці великими людьми. Вистояти в люту пору на місци, відповісти часови незмінною постійностию, се також велика заслуга, якою якраз покійний визначив ся, в пору де майже все вирекло ся було свого руского народу. Перші зрадили руский нарід свої рускі богатирі вельможі. За їх поганим приміром пішли цїлі ряди визначнїйших руских единиць служити чужим народам. Прийшло до того, що власні свої дїти стали встидати ся своєї рідної материньскої мови і свого рідного руского народу. Ба що ще гірше: вони стали его найлютїйшими ворогами-кривдниками. Здавало ся наступила послїдна хвиля руского народу, здавало ся нема єму виходу. І в отій хвили, де вороги ликували над погибелию руского народу, де голос народу замовк на всїх рішаючих місцях, тут незабутний Григорій Кантимір стає на страх ворогів і підносить свій голос та нагадує міродайним кругам що руский нарід ще жиє і ще не думає зрікати ся своїх прав.

Отак підносив він в найтяжших годинах свій руский голос доти, доки не достояв красшої доби свому рускому народови.

Тепер іде він туда де „нїсть болїзни нї печали“, іде перед суд Всевишного, котрий буде єму милостивим і благим судцем.

Пращай же дорогий незабутний труженику народний, пером земля тобі, вічна тобі память від рода в род!

Покотила ся і загуркотїла персть на могилу незабутного приятеля народу, а нарід почав поволи розходити ся.

Днина була на причуд гарна. Гори, що їх покійний так дуже любив, прибрали ся в лагіднім соняшнім сьвітлї в чаруючий сьвятошний стрій осїнний, як би на останну прощу свої доброї дитини.

На похорон прибула цїла родина покійного, дїти і внуки, прибули майже всї гірскі сьвященики, прибув відпоручник консисториї сов. о. Манастирский, явив ся також і сов. о. Ганїцкий — митрополити не було, (Кантемір жеж не був боярским поплечником анї одномишленником Бежанівским, *Ред.*) — прибув відпоручник руских послів, руских товариств і цїлого руского Поділя посол Пігуляк, прибув заступник староства, Боннерт, прибув інспектор шкільний Никорович і и. а про здвиг розтіцкої громади нїщо й казати.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 4. жовтня 1904.

Нинї в день в цїсарских імянин відбули ся по всїх церквах торжественні богослуженя. В катедрі відправив службу божу митроп. Рента. В богослуженю взяли удїл всї достойники між иньшим заступав краєве правительство сов. двору Фекете, а кр. Видїл пос. др. Степан Смаль-Стоцкий.

Є. С. князь Гогенльоге виїздить із Чернівцїв в четвер дня 6. с. м. не о год. 10-ій рано, як перше було оповіщено, але о год. 2. по полудни особовим потягом до Неполоківцїв. Незабутного б. президента нашого краю будуть відпроваджувати рускі посли аж до Неполоківцїв, де попращає его від русинів пос. Єр. Пігуляк, передаючи єму нашим прастарим звичаєм хлїб та сіль. Мабуть не потребуємо взивати нї нашої інтелїґенциї нї селяньства а передовсїм наші „Січи“, щоб в хвили переїзду явили ся на двірцях на пращанє. На двірцї має вийти також шкільна молодїж із учительством, сеж відїздить президент ради шкільної краєвої.

Краєвий Видїл попращав кн. Гогенльоге нинї в полудне устами віцемармалка др. Степ. Смаль-Стоцкого. Єго промову подамо в цїлости в слїдуючім числї.

Почесне горожаньство надали кн. Гогенльогому в недїлю на надзвичайних засїданях ради міста Чернівцїв (на внесенє віцебурмістра др. Райса) і Радівцїв, на внесенє бурмістра Брунштайна, Чернівцї порішили також назвати одну улицю іменем кн. Гогенльоге.

Пир в честь від'їзджаючого кн. Гогенльоге устроїла вчера вечером рада м. Чернівцїв в величаво прибраній сали ратушевій. В пирі брало участь 95 осіб: радні міста, духовні і сьвітскі достойники, черновецкі посли і представителї преси. Кн. сидїв між віцем. пос. др. Стоцким а віцебурмістром др. Райсом. Перший тостував звязко і гарно др. Райс на честь Цїсаря і князя, просячи его, щоб задержав Чернівцї в тривкій цамяти. Відтак промавляв др. Штравхер, подаючи образ високих стремлїнь і вчинків того, кого із жалем мусить пращати Буковина. Третий тостував у добірній промові дир. Відман на честь княгинї. Князь Гогенльоге відповів видимо зворушений, що не почуває ся до тих заслуг, які єму приписують, хоч мусить признати ся, що мав добру волю послужити краєви. Основою своїх поступків клав він любов ближнього і се его радує що его зрозуміли. Дякує за всї бажаня іменем своїм і жінки, бо в Чернівцях прийшло ся їм пережити лише одну тяжку годину — годину розстаня. На Чернівцї нїяк не забудуть, бо тут пережили найкрасшу частину житя. На кінци остає єму побажати, щоб гарна Буковина розвивала ся дальше, йдучи шляхом поступу. — Мабуть не потреба додавати того, що промови бесїдників а передовсїм самого князя витано грімкими оплесками і окликами в честь уступаючого. По вечери відбував князь ще довготриваюче cercle розмавляючи із усїма знакомими. Підчас того відбув cercle і гофрат Фекете із присутними редакторами. Підчас пиру грала сумовито військова музика.

Серенаду княжій парі уладжує нинї вечером наш „Буковиньский Боян“.

Доповняючий вибір на мандат опорожнений через смерть пок. бар. Мустаци розписало краєве правительство на день 25. жовтня. Вибори будуть відбувати ся о год. 9-ій рано в сали засїдань краєвого правительства.

Із ради міста Чернівцїв. На середовім засїданю порішила рада мійска реорґанїзацию бюра торгового після внесеня секциї правничої реф. др. Н. Вендера через подїл на бюро ветеринарийне і бюро нагляду над средствами поживи. Рівночасно рішено системізувати кілька нових урядничих місць при тих віддїлах, не говорячи вже про помічних урядників канцелярийних. Видатки сї мають покрити оплати за оглядини довожуваного мяса. На внесенє тої самої секциї рішено після реферату р. надсов. В. Ясеницкого проект закону, що дозволяє побирати 10% даток від переносної належитости платної при продажи нерухомостий. Із того жерела буде мати місто евентуально 14.000 корон доходу. Правосильність сего закону буде залежати від потвердженя краєвого сойму.

Стипендиї. На удїленє буковиньскої стипендиї унїверзитету ім. Франц-Йосифа в сумі 400 кор., призначеної для буковиньских уроженцїв розписано конкурс. Стипендия буде надана від 1904/5 року шкільного. Поданя треба вносити найпізнїйше до 15. падолиста 1904 через ректорат унїверзитету, на якім петент студиює до буковиньского видїлу краєвого. Рівночасно розписує краєвий видїл конкурс на дві стипендиї по 200 корон, призначені для буковиньских уроженцїв, що студиюють на черновецкім унїверзитетї. При надаваню сих стипендий мають запоручене першеньство уроженцї повітів черновецкого, кімполюнґского і сторожинецкого. Належно заосмотрені поданя треба вносити через ректорат тут. унїверзитету до краєв. видїлу також найдальше до 15. листопада.

Такса за їзду почтою. Мінїстерство торговлї установило на зимовий семестр 1904/5 (т. є. на час від 1. жовтня 1904 до кінця марта 1905 для воєводства Буковини ось такі цїни за їзду почтою: 1 кор. 64 сот. від коня за міріяметер їзди ераріяльної а 1 кор. 96 сот. їзди поспішної або специяльної. Иньші оплаги остають без зміни.

Кіцманьский Боян устроює дня 15. жовтня 1904 в сали громадского уряду вечерницї з танцями. Вступ 2 кор. Чистий дохід призначений на „Руску Бурсу“ в Кіцмани. Стрій візитовий або народний. Початок о год. 8. вечер. — *Семака, Стратичук, Попович, Яричевский Бурачиньский.*

Надзвичайні загальні збори каси пожичкової і щадничої в Оршівцях відбудуть ся в недїлю, дня 9. жовтня 1904 о год. 3. з полудня в хатї Петра Чобана, з слїдуючим порядком дневним: 1. Обраховане каси за третий квартал. 2. Справоздане старшини і ради надзорчої. 3. Вибір нової старшини. 4. Вільні внесеня. — *Стефан Ткач* писар. *Онисим Попович* голова.

Ческий посол Кльофач, який був виїхав на поле рос.-яп. війни і через якийсь час уходив навіть за пропащого, повернув уже до Чехів.

Уступленє д-ра Коха. Берлїньский „Staatsanzeiger“ доносить, що цїсар Вільгельм, сповнюючи просьбу проф. д-ра Роберта Коха позволив єму уступити із уряду директора інституту для заразливих недуг.

Іспити однорічних охотників. Сего року сїдало до офіцирского іспиту загалом 37 однорічних охотників із 41., 55. і 24. п. п. і 30. п. стрільцїв. Іспит зложило 23 кандидатів, із чого 2 з відзначенем; 14-ох репробовано, а трох із них буде мусїло служити ще один рік.

Холєра в Росиї. Після урядових звітів занедужало в Саратові за час від 17. до 27. с. м. девять осіб; із тих 3 вмерло. В закаспійскім окрузї і в Баку епідемія змогла ся, загалом занедужало тут від початку 67 осіб, а з того 38 осіб умерло.

Пожар. В суботу аймила ся в Новім Йорку фабрика мясних консервів. Наповнені амоняком резервоари експльодували, пятьдесять пожарників задушило ся в амонякових ґазах, иньші втратили зір.

Барбер-Мілевский. Вчера відбув ся перед віденьским звичайним трибуналом процес проти ґр. Ігнатія Кароля Мілевского, який — як звісно — дня 28. червня с. р. стріляв із револьвера на віденьскім двірци північної желїзницї до сучавского дїдича Бруна Барбера, який дав йому в твар. Ґр. Мілевский боронив ся тим, що в хвили вчинку, за який відповідає, не був сьвідомий того, що робить. По переслуханю сьвідків і психіятрів, які орекли, що „нїяким робом не можуть виключити недостачу притомности в критичній хвили, анї не можна єї доказати, все таки уважають єї недостачу можливою“ — видав трибунал присуд увільнюючий ґр. Мілевского.

Живцем закопала свою власну дитинку Катерина Палїй, родом із Бросківцїв, яка була на службі в Старій Жучцї. Тїло значно попсоване вигріб пес на толоцї, а виродна мати індаґована жандармами признала ся, що сама закопала свою дитинку і то живу.

Позір на дїти! В Чагрі утопив ся півторалїтний Николай Ковальчук в баюрі придорожного рова, втїкаючи перед фірою яка їхала дорогою.

Прускі каси щадничі. Від р. 1887 до р. 1902 зросли вкладки в пруских касах щадничих із 267253742182 марок на 672770764280 марок, отже в пятнайцяти лїтах збільшили ся о 151·7%. Коли ходило би о якість власників щадничих книжочок то із обчислень справдї виходить, що до щадниць вкладають свої гроші переважно люди незасібні. На 9,372.930 щадничих книжок було 2 624.046 книжочок т. є. 28% загалу таких, що виказували квоти між 60 а 100 марок, 1.239,027 книжочок себто 13.22% виказували квоти між 150—300 марок, 1.417,438 книжочок себто 15·12% між 300 а 600 марками. — Проценти від ощадностий виносять загалом 188·51 міл. марок. Варта й се замітити, що ощадности в пруских касах, що раз більше зростають: В роцї 1835 припадало на одну книжочку щадничу пересїчно 160 марок, 1875 р. 503 марок, 1898 р. 656 марок а 1902 р. вже 717·78 марок. Отак щадять Нїмцї, а наші люди ще далї ховають гроші по куфрах, сїнниках і стріхах, резиґнуючи із процентів.

Вкрав бочку пива. Черновецка полїция арештувала Юрка Ваврика, який в однім шинку вкрав чвертівку пива. Арештований не хотїв дати нїяких пояснень що до того, де він пиво ульокував. Полїция розвідала ся однак, що Ваврик заніс пиво до І. Коровяка, і там на спілку із ріжними „бувшими людьми“ зробили „широку забаву“, яку треба буде тепер відпокутувати.

„Люба“ досмертна товаришка. Один жонатий чоловік помістив в ірляндскій часописи, що виходить в Бель Фаст ось таке оголошене: Я зарабляю тижнево 30 кор., а з того забирає менї жінка 28 кор., проте мушу вдоволювати ся 2 кор., із чого приходить ся менї дуже часто оплачувати підвечірок, бо як приходжу з роботи домів то застаю хатні двері звичайно замкнені і ловідую ся, що моя жінка пішла на прохід. Я оженив ся чотири роки тому і від того часу втратив 28 фунтів на вазї. Жінка моя женщина молода, сильна і гарна — і тілько всего. Не вміє анї прати анї ґузика пришити анї гачкувати; як виходжу рано із хати почуваю ся незвичайно щасливим, що вже не буду потребував чути, як вона „меле“ своїм язиком. А як верну і случайно застану єї дома мушу без вины слухати, як вона тарахкотить про свої спори із сусїдками. Ось тому то радби я єї позбути ся. Але чи знайду купця? Від него не хочу нїчо більше, як підпису, яким би мене від неї увільнив. Якби се кого обходило то додам, що те сотворінє пізнав я 5 лїт тому в малім історичнім місточку Ульстер“. Ледви чи по такім описї вдасть ся бажане дїло сему не конче щасливому мужеви. Відай все покінчить ся тим, що із лишених єму 2 кор. прийде ся ще даром оплачувати — безуспішне оголошене.

Малий фейлєтон.

Іван Діброва.

Засни...

Осїнний вітер віє, повіває,
Колише моє серденько до сну —
Та сумно тихо з серцем розмовляє,
Йому все шепче: гей забудь весну!

Забудь весну, забудь любови хвилї,
Надїю кинь на лучшеє бутя —
Покинь, забудь і мрії всї щасливі
Про щастє, чар, безжурнеє житя! —

Забудь усе! Шепоче вітер сумно,
Вкруг тебе зник, пропав вже чар весни!
Природа спить, і скрізь вже сумно, сумно,
Приспи і ти усе... засни, засни!...

14. листопада 1904.

Надіслане.

Надсовітник судовий

АНТІН НЕВЕЧЕЖІЛЬ

оповіщує отсим, що отворив

адвокатску канцелярию

в Чернівцях в будівли біржі.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Отсим подає до відомости що вже надійшли артикули осенні.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта у Відни, і Осипа Піхлера і Синів в Ґрацу Борсолїна в Александриї. Найбільший вибір капелюхів Габіґа, найлїпших і найдешевших фабрикатів з фільцу, льодену, плїшу і т. п. в ріжних фасонах. Цилїндри і кляки після найновійшої моди

Шапки найновійшого фасону для пань, панів, дївчат, хлопцїв і дїтий.

Краватки і біле після найновійшої анґлїйскої моди. Сорочки мужескі, білі і в ріжних красках найлїпшого рода, модні ковнярики, маншети і хусточки до носа.

Артикули до подорожи, ташки з замочками або без них, валїзи, пуделка на капелюхи, пледи, мішочки на біле, парасолї, кошики на начине, нецесарія, коци і т. и. шкіряні товари.

Артикули до польованя. Револьвери, рушницї найріжнороднїйшої конструкциї і амунїция.

Обув. Склад ц. к. ґоудиярскої фабрики обуви Ф. А. Попера як також Чапека. Найбільший вибір ріжнородної обуви для панів, пань, і дїтий. Черевики з Chevreaux, Corcalf, з телячої сатинованої шкіри і т. и. Черевики до ношеня дома і до турнованя. Все з найлїпшої сорти.

Товари паньчохові. Паньчохи для пань, панів і дїтий, найлїпше біле для стрілцїв системy Д-ра Лямана, шкарпитки, калесони і пр.

Рукавички найлїпшої сорти Glacè, Chair, з оленевої шкіри і т. и. сорти.

Парасолї Entoutcas, як також на дощ, найбільший вибір паличок до проходу; все найновійшої моди.

Артикули Lavn-Tennis, як ракети, бальони, черевики, пояски і иньші до тої гри реквізита для пань, панів і дїтий.

Щітки і гребінї. Найбільший вибір від найдешевших до найдорожших.

Замовленя з провінциї виготовляють ся сейчас. Товари котрі не подобають ся, принимаю назад.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою").

7 (—)

Маґазин одягів

Вашлер і Фаєрберг

Чернівці, ул. Ратушева напротив готелю Централь.

поручає

на сезон осїнний:

Одяги для дам, панів, хлопцїв і дїтий по цїнах, які видержують всяку конкуренцию.

ФУТРЯНІ БОА ДЛЯ ПАНЬ І ПАННОЧОК,

в найбільшім виборі.

Для вигоди покупнїв даємо товари на сплату.

37 (12—24)

37 (6—8)

Юзефи і Мілєр

дроґерия, склад фарб, материялів, перфумерий, хемікалїй і пр.,

поручає

свій великий ново-сортований маґазин

фарб тертих, олїйних і инь., лякерів, покостів, посторонків, щіток, пендзлїв, чеколяди, смаровил до шкір, оливи, олїю і инь. товщів, артикулів технїчних, тоалетових, перфуми, мила, сьвічок, артикулів до праня і т. д.

Фотоґрафічні апарати, папір хемічний для фотоґрафів, шкла і плити до того, як також знаряди до фабричних прас.

НОВОСТИ в моментальнім електричнім осьвітленю, **кешонкові лямпки електричні,** домові лїхтарнї, шпильки до краваток, годинники, лїхтарі і т. д. все найлїпшого рода.

Цїнники даємо на жадане. Все продаємо дешево.

Замовленя з провінциї виготовляємо сейчас.

ВІДОЗВА.

При надходячім сезонї осьміляю ся звернути Вп. П. Т. Публицї увагу на мій

склад ріжних приборів

і додатків кравецких,

котрий заосмотрив я **в найбільший вибір названих товарів,** а то: в материї шовкові, плїши, кльоти, гафтки, стелївки, дивани, ріжнородні тканини і т. и.

НОВОСТИ в крепах, ґазах, тюлях, (ручної роботи) атласах, тріко і шовках, як також в білю і Glacè-рукавичках.

Склад всїх артикулів з маркою: Д. М. С.

О численні відвідини упрашає

Кароль Гельфан.

Чернівці, ул. Головна (Hauptstrasse Nr. 13.)

39 (4—10 с. н.) (в сусїдстві **Дорнбавма.**)

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР"

Львів, Ринок число 10, (дім „Просьвіти").

одиноке руске товариство асекурацийне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і нашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводиаь разом з делеґатом і місцевими членами. За 11 лїт виплатив 7807 відшкодовань в сумі 4,161.668.— К.

ДНЇСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР посередничить при обезпенах на житє в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродїйні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через „Днїстер".

ДНЇСТРА Фонди з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 к.** і всї уміщені в цїнних пап. пупілярних.

ДНЇСТЕР уділяє аґенциї селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНЇСТРА аґенти заробили вже 537.815.— корон провізиї.

(—)

Дентистичне Ателїє

Беркарда Сальтера

в Чернівцях, ул. Кароліни ч. 8.

поручає

Вп. П. Т. Публицї всї свої у круг того званя входячі роботи.

32 (—)

Найкрасше і відповідне виконане по найнизших цїнах.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Оповістка.

Отсим маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми **в Ринку під ч. 5 в готелю під „Чорним Орлом"**

МАҐАЗИН ОДЯГІВ

для панів дам і дїтий.

Маючи поверх 20-лїтну практику в тім заводї — свого часу оба затруднені у загально знаної фірми **Якова Ґольда,** — маємо надїю що Вп. П. Т. Публика як передше фірму Якова Ґольда, так і нашу ново отворену буде посїщати, а дякуючи вже з гори за довіре, запевняємо, що в кождім зглядї вдоволимо Вп. П. Т. Пиблику і пишемо ся

з гл. поважанем

Тайтлєр і Штернберґ

маґазин одягів.

СТАЛІ ЦІНИ НАЙДЕШЕВШІ!!

30 (15—25)

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.

За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.